

**ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΜΙΔΑΣ (*SARDA SARDA*)
ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΙΟΝΙΟ****N. Ζαμπούκας¹, Π. Μεγαλοφώνου² & Μ. Αποστολοπούλου²**¹Διατμηματικό Π.Μ.Σ. Ωκεανογραφία, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιόπολη, 157 84, Αθήνα²Τομέας Ζωολογίας – Θαλάσσιες Βιολογίας, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστημιόπολη, 157 84, Αθήνα, e-mail: zaboukas@biol.uoa.gr

Για τη μελέτη της διατροφής του είδους *Sarda sarda* πραγματοποιήθηκαν δειγματοληψίες σε περιοχές του Αιγαίου και του Ιονίου με κυκλικά δίκτυα, παρασυρόμενα δίκτυα και παραγάδια από το έτος 1998 έως το έτος 2002. Εξετάστηκε το στομαχικό περιεχόμενο 253 ατόμων, των οποίων το μεσουραίο μήκος κυμάνθηκε από 7,2 έως 61,7 cm. Ο δείκτης κενότητας ήταν υψηλός (55%) παρουσιάζοντας σημαντικές διακυμάνσεις από μήνα σε μήνα και φτάνοντας σε πολύ υψηλά επίπεδα κατά το χειμώνα. Η πληρότητα του στομαχίου ήταν ιδιαίτερα χαμηλή στα νεαρά άτομα. Η σύνθεση της διαίτας των ατόμων έδειξε ότι πρόκειται για σαρκοφάγο είδος που τρέφεται κυρίως με μικρότερα ψάρια. Τα επικρατέστερα είδη ήταν μικρά πελαγικά των οικογενειών Engraulidae και Clupeidae. Οι τροφικοί συντελεστές (Q) που υπολογίστηκαν ήταν 1030 για το είδος *Engraulis encrasicolus*, 259 για το είδος *Sardina pilchardus* και 73 για το είδος *Sardinella aurita*. Παρατηρήθηκε ότι τα νεαρά άτομα τρέφονται σχεδόν αποκλειστικά με μικρά πελαγικά είδη ψαριών ενώ τα ενήλικα άτομα έχουν πιο ποικίλο διαιτολόγιο το οποίο περιλαμβάνει μια ποικιλία πελαγικών ψαριών, βενθοπελαγικών και βενθικών. Διαπιστώθηκε ότι η περιοχική σύλληψη και το φύλο δεν επηρεάζει σημαντικά τη σύνθεση του στομαχικού περιεχομένου.

**DATA ON THE DIET OF THE ATLANTIC BONITO (*SARDA SARDA*) IN THE
AEGEAN AND THE IONIAN SEA****N. Zaboukas¹, P. Megalofonou² & M. Apostolopoulou²**¹Program of Postgraduate Studies in Oceanography, Faculty of Sciences, National & Kapodistrian University of Athens, Panepistimiopolis, Athens 157 84²Sector of Zoology – Marine Biology, Department of Biology, National & Kapodistrian University of Athens, Panepistimiopolis, Athens 157 84

In order to study the diet of the Atlantic Bonito (*Sarda sarda*), sampling took place from 1988 to 2002 in regions of the Aegean and the Ionian Seas, with purse seines, drift nets and long lines. The stomach content of 253 individuals was examined. Their fork length ranged from 7,2 to 61,7 cm. The vacuity index was high (55%) showing wide fluctuation among months, reaching very high values during winter. The stomach fullness was very low in juvenile individuals. The diet composition of the samples showed that *Sarda sarda* is a carnivorous species, which feeds mainly on smaller fish. The dominant species were the small pelagic of the families Engraulidae and Clupeidae. The trophic indices (Q), which were calculated, were 1030 for the species *Engraulis encrasicolus*, 259 for the species *Sardina pilchardus* and 73 for the species *Sardinella aurita*. It was observed that juveniles feed almost exclusively on small pelagic fish species while adults have a more diverse diet consisting of a variety of pelagic, demersal, and benthic species. The stomach content composition was not significantly affected by area and sex.